

նամակը ծնողքէն էր.

Սիրելի զաւակս,

Ուրախ լուրերով առնելով, ձեռք ալ ուրախ եղանք: Հայրիկը ծիշտ ծիւննոյն ֆապրիքան կ'աշխատի: Աճէն օր քու վրադ կը խօսինք, ուրիշ խօսք չունինք, Քու նամակդ ձեզի կեանք կուտայ: Ինչո՞ւ Համար աւելի շուտ շուտ չես գրեր: Մեզի առանց նամակի ձի' ձգեր: Խենթի պէս կը բանանք ու տասը անգամ կը կարդանք, լալով խնդալով: Մեր ուրախութիւնը ասկէ վերջ քու նամակդ է ծինակ: Այս, կարելի ըլլար, ձեռք ալ քովդ գայինք, ամա ցամաք հաց ճը ծինակ ուտէինք:

Սիրելի զաւակս, ինքզինքդ աղէկ նայէ, պաղ չառնես, աղէկ կեր, գիշերները վրադ աղէկ գոցէ, պատուհանը բաց չծռնես:

Մենք աղէկ առողջ ենք, ձեր ծառիս չծառածես:

Ի՛նչ գրենք ուրիշ: Մենք բան ճը չունինք: Գիտես որ գրել ալ չենք գիտեր: Դուն նայէ որ երկար ու շուտ գրես, եթէ չես ուզեր ձեզի արխարեցնել:

Աստուած քեզի երկար կեանք տայ, ձեր սիրելի ու աչքի լոյս զաւակը:

Քու սիրելի ծնողդ
ՄԱՔՐՈՒՀԻ - ԴԱԻԻԹ

Ընթերցու՛մը լրացնելէ վերջ երկար պահ ճը կեցաւ անշարժ: Երթունքները կը խածնէր ու աչքերը կը գոցէր արցունքները ետ դրկելու համար: Խորունկ հառաչ ճը հանեց կուրծքէն, յետոյ.

— Ես այս տեսակ կեանքը չիւնդներուն... հայհոյեց բարձրաձայն, հանուցաւ, ու անկողին ծռնելէ առաջ դուռը բանալիով կղպեց:

(Շար.)

Պ. ԶԱՐՈՅԵԱՆ

ԱԼՊԵԱՆՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

ԷՏԼՎ ԱՅՍՆԵՐ ԾԱՂԿԵՑԱՆ

(ՀԷՔԵԱԹ)

Ա.

Գիւղը խորան է, հո՛ւն՝ բարձո՛ւնքը լեւան, որուն գառիթափին վրայ արօտավայրեր կ'աճին, կանանչ գորգերու նման, ցօղով բեռնաւոր: Ժայռեր կան ափսոսեղ եզերքը գաշտերուն, որոնց ծերպերուն մէջ ջուրի կաթիլներ ակօսներ են բացեր ուղամանդեայ գիծերով: Զիւն կայ քիչ անդին, հովափն մէջ կախուած լեռներուն վրայ, որոնք առանձին հորիզոնին կառչած, շիթ-շիթ ջուր կը կաթեն անդունդին մէջ լուռ:

Ալպեանները խորհուրդ են ափսոսեղ, աստղերու կողքին, ամպերով պարուրուած, ուր Աստուած կ'իջնէ, գիշերուան մուլին, ուխտաւորի նման իր աղօթքն ընելու: Զրման օրերուն, գիշերային փոթորիկներ կը բա՛կ կուտան կրանիտէ Ալպեաններուն, որոնց վազաթները, ամպերը պատուելէն, երկինքին մէջ կը տնկուին շանթերուն առջեւ:

Անտառներ կ'այրին, անհո՛ւն անտառներ, այդ բնական լուսավառութեան մէջ, ուր կապոյտ երաշտահաւեր իրենց վերջին շունչը կուտան մեռնելու համար:

Եղեւիններուն զազաթները, ձիւնով ծածկուած մ'ոմեր են աշտեղ, եւ անոնց բուններուն մ'երկ կոթողներուն տակ մըշկածաղիկներ կ'աճին: Քիչ անդին անտառը կանգ կ'առնէ անդունդին վրայ, որուն խորքէն ջրվէժներու որոտումներ կը լսուին:

Եղերքն այդ վիհերուն, զառիթափերուն վրայ, էտվայաներ կը ծաղկին, սպիտակ տերեւներով:

Էտվայաներ կը ծաղկին՝ անթառամ՝ գեղեցկութեամբ, երկայնքն անհուն ձիւնադաշտերուն՝ ուր երկինքը, մերթ մշուշապատ, մերթ կապոյտ, օրհնէնք կ'ըսէ անոնց վրայ:

Առաւօտուն, երբ կը ծագի արեւը՝ աղջրկան մը մերկութեան յափ աղուոր լեռներուն ետեւէն, էտվայաները կը բանան իրենց աչքերը ձիւններուն մէջէն ու կը ժպտին: Իրիկնամուտին, երբ կը թաղուի ան լեռներուն ետեւ՝ անդունդը խորացնելով, էտվայաներու սպիտակութիւնն ալ կը բացուի ովկիանոսին մէջ ձիւնեղէն՝ մինչեւ յաջորդ առտու:

Ու աշտէս, գիւղը խորան է, գիւղը մատուռ է, գիւղը մեհեան է, հո՛ն՝ բարձունքը լերան, որուն անդունդներուն երկայնքը էտվայաներ կը ծաղկին:

Էտվայաներ կը ծաղկին:

Դուք տեսած էք երբեք էտվայաներու ծաղկումը վէտվէտուն ձիւնի ծովերուն վրայ, ուր արեւը, յաճախ մ'թափնած, կեանք կը կաթեցնէ մառախուղին մէջէն:

Դուք տեսած էք հրկիզումը Ալպեաններու զազաթներուն, որոնց կըմնիտէ ժայռերը կը ճեղքուին յանկարծ ու կը զահալիժին անդունդներուն մէջ, իրենց որոտումով հորթուկներն ահաբեկելով:

Դուք լսած էք աստուածային երգերը գուլիցերիացի արմայելիներուն, որոնք ծնած են Ալպեաններէն՝ անոնց ամեհութիւնը փառաբանելու համար:

Լեռներուն մէջտեղ պատուածքներ կան, անդունդի նման, որոնց մէջէն յախճապակեայ սառնարաններ կը քալեն շարունակ:

Անոնց տակէն գետը կը ծնի, քարերով բեռնաւոր, իր յորձանքին հետ ժայռերուն կուրծքը տաշելով:

Գետին եղերքն են փռուած հովիտները մշտադաւար, որոնց երկայնքը կովի նախիրներ կ'արածին հանդարտ: Հովիւը հան է, ժայռի մը վրայ նստած ծալլապատիկ, ու կը պատմէ հէքեաթը հէքեաթային էտվայաներուն:

Լո՛ւռ կեցէք, կը սկսի:

Բ.

Առաւօտ է:

Գիւղէն անդին, ձորերուն մէջ, հովիւը կեանք ունի այծերուն հետ: Զիւնադաշտեր ամբողջ կը հալին աշտեղ ժայռի կտորներ տապալելէն: Մինակ է ան ամբողջ օրը, մինակ երկինքին ու լեռներուն հետ, մինչեւ մութն իրիկուան, երբ կը միանայ ան իր սիրածին, իրենց համեստ խուցին մէջ:

Սիրած մը ունի ան ալ՝ բոլոր ծաղկող սիրտերու պէս: Անոր սիրածը վարդ է մըն է կարմիր, լեռներու վայրի վարդ մըն է պարզ, որուն ամբողջ մարմինը կարծես անանուխով են լուացեր:

Սիրահար աղջիկ մըն է ան, սիրահար՝ հովիւին աչքերուն, հովիւին ամեհի, ժա՛յռ կեցուածքին, որուն հետ ամէն գիշեր, ձորերուն մէջ կրակ վառած կը նստին քով քովի: Կոյս է աղջիկը, եւ կոյս են անոր շրթները կեռաս, որոնք սիրահարին շրթներուն վրայ չեն արիւնոտած տակաւին:

Սունկի մեծութեամբ, սունկի թարմութեամբ, սունկի գոյնով ծիծեր ունի ան, որոնք կը խայտան բոցերուն առջեւ իր սպիտակ շաղկիկին տակէն: Արձանային ողորկութիւն ունին միսերը կոյսին, որուն

մէջ շրջող երակները կը բորբոքին յաճախ: Արիւնը խաղաղ լճակ մըն է առտուն, ու փոթորկոտ գետ մը գիշեր ատեն, երբ հովիւին հետ, ցայգալոյսին, անպաշտօն մեղրալստին կ'անցընեն:

✱ ✱ ✱

Կաթուտաչեայ աղջիկը այդ գիշեր ի զուր սպասեց իր սիրահարին վերադարձին: Գիշեր եղաւ, ու ոչ ոք կար ճամբուն վրայ քարքարուտ՝ որ գիւղ կը տանէր: Այծերը հասան մ'էկիկ-մ'էկիկ, իրիկուան դէմ, միամիկակ:

Չկար տղան, հովիւ տղան:

Ի՞նչ էր պատահեր:

Սիրահար տղան ուզած էր ճագիւտ հաւաքել սիրուհիին համար, վերադարձէն առաջ, իրիկուան անոր նուիրելու համար փունջը կապոյտ աչքերու: Ու յանկարծ ոտքն էր տահած, չար բախտէն, ու գահավիժած էր անդունդին մէջ Ալպեաններուն: Հովիւ տղան մեռած էր:

Լուսնածագ էր այդ գիշեր:

Տխուր աղջիկը զուրս ելաւ, ու ի զուր սպասեց դարձեալ իր սիրածն անվերադարձ: Գնաց փնտռեց անտառներուն մէջ,

ձիւներուն մէջ, եղեւիններուն տակ: Մարդ չգտաւ:

Երբ յուսահատ վերադարձաւ անտառէն, տնակին առջեւ ձիւնին վրայ նըստաւ անհոգութեամբ ու լացաւ տղու մը պէս:

Լացաւ, որքան արցունք ունէին իր կապոյտ կրակոտ աչքերը:

Անոր արցունքները ձիւնին վրայ կաթեցան ու արգասաբերեցին գալն:

Գ.

Յաջորդ տարին, արցունքներուն տեղ էտլվայսներ ծաղկեցան, ու յետոյ հետզհետէ ամբողջ Ալպեաններուն մէջ տարածուեցան:

Անոնք ծաղկեցան յաւերժացնելու համար անկեղծ սէրը կոյս աղջկան, որ գիշեր ատեն ձիւներուն վրայ իր արցունքները կաթեցուց:

Ու անթառամ եղան էտլվայսները, անթառամ պահելու համար յիշատակը երկու կոյս սէրերու:

Թէ ինչպէ՞ս ծաղկեցան անոնք.

Ալպեաններուն գաղանիքն է այդ:

ՅԱՐՈՒԹԻԻՆ ԳՈՒՄՐՈՒԵԱՆ

Ժրնիւ

